

ENDRU DEJVIDSON

POSLEDNJI
ANĐEO

Preveo Vladimir Ćirić

alnari
PUBLISHING

Beograd, 2009.

„Die Liebe ist stark wie der Tod, hart wie die Hölle.“
Der Tod scheidet die Seele vom Leibe,
die Liebe aber scheidet all Dinge von der Seele...

— Meister Eckhart, *Deutsche Mystik*
Predigt: 'Ewige Geburt'

„Ljubav je jaka kao smrt, jaka je kao pakao.
Smrt rastavlja dušu od tela,
Ali ljubav rastavlja sve stvari od duše.“

— Majster Ekhart, *nemački mističar*,
propoved: „Večno rađanje“

GLAVA PRVA

Svaka nesreća napada lakoverne iz zasede, često žestoko, baš kao i ljubav. Bio je Veliki petak, zvezde samo što su počele da se pretapaju u zoru. Dok sam vozio, po navici sam čačkao ožiljak na grudima. Kapci teški, pogled unezveren, nije ni čudo, budući da sam noć proveo presamićen preko ogledala, ušmrkavajući crte belog praška lica prilepljenog za staklo. Mislio sam da ću tako da izoštrim reflekse. Pogrešio sam.

S jedne strane krivudavog puta oštra litica, a s druge mračna šuma. Trudim se da usredsredim pogled ispred sebe, međutim, obuzima me osećaj da će nešto da mi iskoči iz zasede iz drveća, možda čitav odred plaćenika. Naravno, to su narkomanske paranoje. Srce mi tuče dok stežem volan sve jače, znoj mi se skuplja oko korena vrata.

Iz flaše, koja mi je bila zaglavljena među nogama, pokušavam da trgnem još jedan gutljaj. Stisak slabi i flaša mi pada u krilo, prosipajući se svuda pre pada na pod. Saginjem se da bih je dohvatio pre nego što sav alkohol iscuri, a kako podižem pogled, dobijam priviđenje, to besmisleno priviđenje, koje je sve pokrenulo. Video sam kako mi rojevi užarenih strela naleću pravo na kola. Nagoni su mi proradili, te cimnuh volan koji su držali moji nevidljivi napadači tako da me ne vodi prema šumi. To je bilo sumanuto, jer sam tim potezom bacio kola prema žičanoj ogradi koja me je delila od sunovrata. Začu se škripa trenja metala o metal, grebanje suvozačkih vrata o nategnute kablove žičane ograde i desetak tupih udaraca dok sam odskakao o drvene direke uz tresak, pri čemu je svaki bio kao da je struja puštena kroz aparat za elektrošokove.

Dođoh sebi, pa uđoh u suprotnu traku, mimoilazeći za dlaku jedan kamionet. Onda okrenuh volan tako naglo da sam se odbacio još jednom prema ogradi. Žice popucaše, odjednom lepršajući na sve strane, poput pipaka tek ustreljenog oktopoda. Jedna je probila vetrobran i sećam se da sam razmišljao kako sam imao mnogo sreće da me nije mlatnula dok su kola propadala kroz ruke ove groteskne životinje.

Nastade trenutak bestežinskog stanja: mesto između vazduha i zemlje, prljavštine i neba. Pomislio sam: *Baš čudno, isto kao trenutak između sna i jave, kada je sve tako nadrealno lepo i ništa nije telesno. Baš kao lebdenje prema savršenosti.* Samo što se, kao što to često biva kada se nađete između stvarnosti i uranjanja u san, ovaj tren na ivici završava nemilosrdnim zaokretom prema javi.

Saobraćajni udes izgleda kao da se nikada neće završiti i uvek u jednom trenutku pomislite da možete da ispravite grešku. Pomislite: *Da, činjenica je da visim nad provalijom u kolima koja su teška najmanje tonu i po. Tačno je da ima trideset metara do dna jaruge. Ali siguran sam da, ako bih samo okrenuo volan svom snagom u jednu stranu, sve bi bilo u redu.*

Kada jednom obrnete taj volan i vidite da to ne menja stvar, onda vam dođe ona čista, jasna misao: *Jao, sranje.* U tom jednom trenutku uzvišenosti, dostižete ono isprazno blaženstvo kojem su tokom celog svog života težili istočnjački filozofi. Međutim, transcendentirajući na ovaj način, vaš mozak postaje superkompjuter, sposoban da izračuna radijane kružnog kretanja vašeg automobila, da ga množi s brzinom slobodnog pada pod uglom padanja, da mu određuje koeficijente Njutnovog Zakona kretanja i, u trenutku izbacivanja rezultata, dolazite do paničnog zaključka da *to ima stravično da boli.*

Vaša kola ubrzavaju prema dnu nasipa i odskaču. Vaša hipoteza se ubrzo ispostavlja kao tačna: to je, zaista, prilično bolno. Mozak vam prelistava sve moguće osećaje. Tu je preokretanje krajeva, tu je vrtoglava dezorijentisanost i krckanje automobila u toku vežbanja ove neposvećene joge. Tu je razlupano parče metala koje vam pritiska rebra. Tu je smrad đavolje pakosti, trozubac vam je u dupetu a sumpor u ustima. Đavo je došao po svoje, ni ne sumnjajte u to.

Sećam se vrelog, srebrnog bleska, kada mi je šasija presekla prste na levoj nozi. Sećam se prenosne poluge volana kako mi prelazi preko ramena. Sećam se prskanja stakla koje kao da se raspršilo svuda oko mene. Kada su se kola konačno zaustavila, visio sam naglavačke, sa sve

privezanim sigurnosnim pojasom. Mogao sam da čujem šištanje svakoja-kih gasova kako izlaze iz motora, onda, okretanje točkova u vazduhu, kao i zlokobno škripanje metala kada su kola prestala da se tumbaju poput jadne izvrnute kornjače.

Samo što sam počeo da se onesvešćujem, nastade eksplozija. Ne filmska, već prava, eksplozija iz stvarnog života, poput one kad se upaljač pokvarene rerne na gas nameri na svog vlasnika. Blesak plavičastog plamena pregmiza preko krova kola, iskosa u odnosu na moje mlitavo telo ispod njega. Iz nosa mi se pomolila kap krvi, koja je, sasvim predvidljivo, uskočila u nove, radosne plamenove koji su vaskrsavali ispod mene. Osećam kako mi vatra zahvata kosu; onda i njen miris. Meso počinje da cvrči budući da sam postao odrezak tek bačen na roštilj, a potom i da koža klobuči kad god je plamenovi liznu. Ne mogu da stignem da ugasm kosu koja mi gori. Ruke ne odgovaraju na moje zapovesti.

Verujem, dragi čitaоче, da si imao neka iskustva s vatrom. Recimo, dirnuo si, nekad, ventil ekspres lonca pod lošim uglom, pa ti je para ušla u rukav, ili si u doba mladalačke odvažnosti držao upaljenu šibicu što si duže mogao. Zar nije niko, bar jednom, napunio kadu sa užasno vrelom vodom, pa je posle zaboravio da je proveru prstom pre nego što je umočio celo stopalo? Ako si doživio neki od ovako sitnih nemilih događaja, onda hoću da sad zamisliš nešto novo. Zamisli da uključuješ ringlu na šporetu, pretpostavimo da imaš električni šporet sa crnim ringlama na vrhu. Ne stavljaš lonče s vodom na nju, jer voda samo apsorbuje toplotu i proključa. Čekaj da se neki tanak dimčić pojavi od nečega što je ranije iskipelo na ringlu. Pojaviće se mala ljubičasta primesa, priljubljena tu uz crne krugove, posle čega ringla poprima neku crveno-purpurnu boju, kao kod nedozrelih kupina. Onda se boja menja u narandžasto, i konačno – u intenzivnu jarkocrvenu. Predivno, je l' da? Sad spusti glavu tako da su ti oči u nivou ploče šporeta da bi mogao da gledaš kroz talasasto treperenje koje se diže. Misli na one stare filmove gde junak gleda preko pustinje u oazu koju nije tu očekivao. Hoću sada da vrhovima prstiju leve ruke lagano pređeš iznad dlana desne ruke, kako bi zapazio kako tvoja koža sada registruje i najmanji dodir. Da ti to neko drugi radi, možda bi se, čak, napalio. Sad, pljesni tako osetljivom, nežnom rukom posred tako usijane ringle.

Drži je tako. Drži je tako, dok ringla prlji Danteovih devet krugova baš tu na tvom dlanu i omogućuje ti da zgrabiš pakao zauvek. Neka se

vrelina utisne u kožu, mišiće, žile; neka izgori sve do kosti. Čekaj da se opekotina usadi toliko da više ne znaš ni da li ćeš se ikad odleptiti od gustih namotaja na ringli. Neće proći mnogo, a smrad tvog sopstvenog tela koje gori gušiće ti nozdrve, hvataće se za dlake u nosu i odbijaće da izade odatle, a ti ćeš mirisati paljenje svog sopstvenog tela.

Pritisni tom rukom plotnu i polako broji do šezdeset. Nema varanja. Jedan Mi-si-si-pi, dva Mi-si-si-pi, tri Mi-si-si-pi... Na šezdeset Mi-si-si-pi, ruka će ti se istopiti toliko da će prekriti celu plotnu i sjediniti se s njom. Sad si slobodan.

Imam još jedan zadatak za tebe: nagni se i okreni glavu u stranu, pa pljesni obrazom po toj istoj plotni. Možeš da biraš koju stranu lica hoćeš. Opet šezdeset Misisipija; nemoj da varaš. Najbolje od svega je to što ti je uvo tu blizu da bi registrovalo pucketanje, prštanje i krckanje tvog sopstvenog mesa.

Valjda imaš sada neku predstavu o tome kako mi je bilo zakovanom u tim kolima, nemoćnom da izbegnem plamen, svesnom jedva toliko da zapamtim ovo iskustvo dok ne padnem u duboku nesvest. Na svega nekoliko kratkih i milih momenata mogao sam i da čujem, i da osetim miris, i da mislim, i dalje da pamtim, ali ništa da ne osećam. *Što li ovo više ne boli?* Pamtim kada sam zatvorio oči i poželeo svoj kraj, taj predivan mrak. Pamtim kako sam razmišljao da je trebalo da provedem život kao vegetarijanac.

Onda se kola još jednom okrenuše, prevrćući se u potok, prema čijoj su ivici zanosila. Kao kornjača koja se opet dočekala na noge i pojurila prema najbližem izvoru vode.

Ovaj događaj – pad kola u potok – spasao mi je život, jer je gasio plamen i rashlađivao mi sveže pečenu plot.

Svaka nesreća napada lakoverne iz zasede, često žestoko, baš kao i ljubav.

Da li je otpočinjanje romana nesrećom najbolje rešenje – pojma nemam, jer nikad do sada nisam pisao knjigu. Istini za volju, počeo sam udesom, jer sam imao nameru da vas zainteresujem i uvučem u priču. Pošto još čitate – znači, uspeo sam.

Najteža stvar u vezi s pisanjem nije, kako sad otkrivam, samo sricanje rečenica. Više se radi o tome šta ubaciti i gde, a šta izbaciti. Ja lično uvek igram na drugu loptu. Odabrao sam nesreću, ali isto tako mogao sam jednostavno

da započnem s bilo kojim događajem iz mog tridesetpetogodišnjeg života pre toga. Zašto ne početi sa: „Rođen sam 19... godine u gradu...“?

Onda opet, zašto uopšte da se ograničavam na otpočinjanje s bilo kojim vremenskim okvirom svog života? Možda treba da počnem s gradom Njirnborgom u trinaestom veku, gde se najnesrećniji lik, Adelaida Roter, povu- kla iz života za koji je smatrala da je grešan kako bi postala jedna od *beginna* – to su žene koje, iako nisu zvanično bile u zajednici sa Crkvom, bile oča- rane životom u siromaštvu, po uzoru na Hrista. Tokom vremena, Roterova je privukla mnoštvo sledbenica, pa su se 1240. sve preselile na jedan posed u Engelšalksdorf, blizu Svinaha, gde im je pokrovitelj bio Ulrih II fon Keni- gštajn, koji im je dao da rade kućne poslove. Prvo su podigle kuću 1243. godine, a već sledeće pretvorile je u manastir i odabrale prvu nastojnicu.

Pošto je Ulrih umro bez muškog naslednika, zaveštao je celo svoje imanje beginama. Zauzvrat je tražio da manastir obezbedi grobna mesta za njegove srodnike i da se neprekidno mole za porodicu Kenigštajn. U duhu zdravog razuma, naredio je da se mesto nazove Engeltal, tj. „Dolina anđela“, umesto Svinah, odnosno „Grad svinja“. Međutim, Ulrihova poslednja odredba ima najveći uticaj na moj život: naložio je da manastir osnuje skriptorijum.

Oči se otvaraju na crveno i plavo rotirajuće svetlo. Čitav blickrig glasova, buke. Metalna poluga zabija se u jednu stranu kola, razjapljuje je. Uni- forme. Gospode, ja sam u paklu, a oni nose uniforme. Jedan čovek više. Drugi kaže blagim glasom: „Izvući ćemo te. Ne brini.“ Nosi značku. „Biće ti dobro“, obećava kroz brkove. „Kako se zoveš?“ Ne mogu da se setim. Jedan bolničar urla nekome koga ne vidim. Ustukne bacivši pogled na mene. Zar stvarno moraju sve to da rade? Mrak.

Oči se otvaraju. Vezan sam kaiševima za nosila. Znak „tri, dva, jedan, diži.“ Nebo se naginje nad mene, pa se vraća nazad. „Ubacuj“, kaže. Škljocanje metala kad je nosiljka ispravno legla u ležište. Kovčeg, a gde je poklopac? *Suviše antiseptički za pakao, a da li bi krov raja zaista mogao da bude od sivog metala?* Mrak.

Oči se otvaraju. Opet u bestežinskom stanju. Haron nosi mešavinu poli- estera i pamuka. Sirena na kolima hitne pomoći odskakuje po betonskom

Aherontu*. Infuzije su mi uvučene u telo – svuda? Pokriven sam želatinoznim ćebetom. Vlažno, vlažno. Mrak.

Oči se otvaraju. Bupkanje točkova kao kolica u samoposluzi po betonu. Prokleti glas kaže „Kreći!“ Nebo mi se ruga, prolazi iznad mene, a onda, u belo ofarban plafon. Dupla vrata otškrinuta. „Ruta 97!“ Mrak.

Oči se otvaraju. Razjapljena čeljust zmije baca se na mene, smeje se, kaže: **DOLAZIM...** Guja pokušava da mi proguta glavu. Ne, nije zmija, nego maska za kiseonik... **I TI TU NIŠTA NE MOŽEŠ.** Tonem u mrak od gasmaske.

Oči se otvaraju. Izgorene ruke, izgorene noge, vatra svuda, a ja sam usred mećave. Nemačka šuma, a i reka je tu blizu. Žena na uzvišenju sa samostrelom. U grudima osećaj kao da sam ustreljen. Osećam šištanje dok mi srce otkazuje. Hoću da kažem nešto, ali umesto toga krkljam, pa mi medicinska sestra kaže da mirujem, da će sve biti u redu, sve će biti u redu. Mrak.

Glasovi se roje iznad mene. „Spavaj. Samo spavaj“.

Posle nesreće, naduo sam se kao tek ispržena bečka šnicla, koža mi je pucala da bi oslobodila put mesu koje narasta. Lekari, sa svojim gladnim skalpelima, ubrzavaju proces sa nekoliko brzih rezova. Ovaj postupak zove se eskarotomija i on omogućava nabujalom tkivu da se širi. Više liči na uzdizanje vašeg unutrašnjeg bića koje je konačno steklo dozvolu da se uzverne na površinu. Lekari su smatrali da su rasecanjem otpočeli proces mog izlećenja, međutim, zapravo, samo su oslobodili zver – neko proždрано meso, preliveno sokovima.

Dok male opekotine završavaju mehurom ispunjenim krvnom plazmom, ove moje su za posledicu imale ogroman gubitak tečnosti. Tokom prva dvadeset četiri sata provedena u bolnici, lekari su mi upumpali dvadeset tri litra izotonika ne bi li sprečili dalji gubitak telesnih tečnosti. Kupao sam se u toj tečnosti dok mi je isticala iz sprženog tela, koliko god da su je brzo upumpavali, te sam izgledao kao pustinja tokom poplave mesa.

---

* Aheront je u grčkoj mitologiji „reka bola“ u podzemnom svetu Hadu preko koje je Haron u svome čamcu prevozio duše umrlih. Danas je Aheront reka u severozapadnoj Grčkoj.

Ovako brza razmena tečnosti rezultirala je poremećajem hemijske strukture krvi, pa mi je imunološki sistem posrnuo pod takvim pritiskom, što će se pokazati kao vrlo opasno u idućim nedeljama kada život može biti ugrožen prvenstveno sepsom. Čak i žrtve požara koje dugo nakon nesreće izgledaju kao da im je dobro, infekcija može u trenutku da izbaci iz igre. Odbrana organizma jedva funkcioniše baš tada kada je najpotrebnija.

Spoljnji sloj mog uništenog tela caklio se od krvnog taloga ugljenisanog tkiva koji se zove dijatermija, 'telesna Hirošima'. Baš kao što hrpu betonskih blokova posle detoniranja bombe ne možete da zovete zgradom, tako isto moj spoljnji sloj posle nesreće ne možete da zovete „koža“. Sebi sam bio hitan slučaj, jon atoma srebra i sulfadijazina razmazanog po mojim ostacima. Preko svega toga, postavljeni su zavoji koji su sprečavali dalje pustošenje.

Ništa od ovoga nisam znao, tek kasnije sam saznao od lekara. U to vreme ležao sam u komatoznom stanju, uključen na mašinu koja mi je otkucavala tromi ritam srca. I tečnosti i elektroliti i antibiotici i morfijum – sve to davano mi je kao lek kroz niz cevčica (intravenozne cevčice, cevčice za jejunostomiju, endotrahijalne cevčice, nosne cevčice, cevčice za urinarni trakt, stvarno, cevčice za sve moguće!) Rashladni uređaj održavao mi je telesnu temperaturu taman toliko da preživim, ventilator je disao umesto mene, i primio sam toliko transfuzija da bi se i sam Kit Ričards postideo.

Lekari su mi odstranili opustošenu spoljašnjost i strugali ugljenisano telo. Doneli su tečni azot u posudama u kojima je bila i koža sa sveže odраних leševa. Listove od kože prvo su raskravljivali u plitkim posudama s vodom, pa mi uredno grupisali po leđima i zaheftavali na mestu. Baš tako, kao da su pobusali dronjke od kože preko ružnih, nezgodnih mesta iza svojih letnjikovaca, pa me uvili u kožu mrtvacu. Iako su mi neprekidno čistili telo, ono je ipak odbacivalo ove listove; nikada nisam dobro prihvatao druge. Te tako, uvek iznova, pokrivali su me kožom lešina.

Ležim tamo, odeven u pokojnike, kao u oklop protiv smrti.

Mojih prvih šest godina života.

Otac mi je otišao od kuće pre nego što sam se rodio. Bio je očigledno najšarmantnija moguća muška sponzoruša, brz na kurcu, a još brzi na svršavanju. Moja majka, koju je ovaj bezimeni žigolo ostavio, umrla je

na porođaju dok sam se mučio u novom svetu u bujici njene krvi. Sestra koja je uhvatila moje masno novorođeno telo okliznula se na tu lokvu kada je napuštala sobu za porođaje, ili sam, barem, tako čuo. Baka me je prva videla dok sam bio u naručju medicinske sestre koja je podsećala na nekakav crveno-beli Roršahov test.

Sam porođaj ni meni nije išao naruku. Nikada nisam čuo šta se tačno dogodilo, ali nekako mi je isečen stomak do grudi, zbog čega imam dugačak ožiljak – možda je to od skalpela koji je zalutao dok su pokušavali da mi spasu majku. Jednostavno, ne znam. Kako sam rastao, ožiljak je ostajao u istoj veličini, sve dok nije, konačno, došao na meru od nekoliko centimetara dužine, nacentriran na levu stranu grudi, gde bi neki romantičan tip verovatno nacrtao srce.

Živeo sam s bakom do svoje šeste godine. Njena ogorčenost na mene, kao na uzrok smrti njene kćerke, bila je očigledna. Ne mislim da je bila loš čovek, nego je više bila kao neko ko nikada nije ni slutio da će se upokojiti posle sopstvene kćeri, niti da će se pod stare dane opteretiti podizanjem još jednog deteta.

Baka me nikada nije tukla; dobro me je hranila; sređivala je sve potrebne vakcinacije. Jedino joj nisam bio po volji. Umrkla je na jedan od retkih dana kada smo se zabavljali, dok me je gurala na ljuljašci u parku. Poleteo sam u vazduh i ispružio noge prema suncu. U povratku, čekao sam njene ruke da me opet dohvate. Umesto toga, preleteo sam još dva puta preko njenog tela. Dok me je gurala u vazduh, pala je na kolena. Zatim se sručila licem nadole, pravo u blato. Potrčao sam u obližnju kuću ne bih li pozvao u pomoć nekog od odraslih, a onda seo na merdevine u dvorištu. Hitna pomoć stigla je kasno. Kako ju je bolničar podizao, bakine snažne, sada beživotne ruke zamlataraše kao krila slepog miša.

Od ulaska u bolnicu, prestao sam da budem ljudsko biće i pretvorio sam se u statistički dijagram. Pošto su me odmerili, lekari su izvukli svoje kalkulatore da bi uredno izračunali procenat opekotina i verovatnoću mog daljeg opstanka. Loše.

Kako su sve to činili? Kao i u svakoj pravoj bajci, pomoću čarobne reči – u ovom slučaju, ona se zove „pravilo devetke“. Procenat opekotina

određuje se i beleži na dijagram nalik vudu mapi ljudskog tela, deli se na devet delova, zasnovanih na deljivosti broja devet. Ruke „vrede“ 9% od ukupne površine tela; glava isto 9%; svaka noga vredi 18%; na kraju, trup, spreda i otpozadi, vredi 36%. Znači: pravilo devetke.

Naravno, postoje i druge stvari koje se uzimaju u obzir u procenivanju opekotina. Godine, na primer. Veoma stare i veoma mlade osobe imaju manje šansi da prežive, međutim; ako mlada osoba ipak preživi, ima daleko veću moć regeneracije. Dakle, to im ide naruku. Što je lepo. Takođe, uzima se u obzir i vrsta opekotine: oprljotina od kipuće tečnosti; opekotine od neizolovanih električnih provodnika; ili hemijske opekotine, bilo od kiselina ili, pak, baza. Ja sam naručio termičke opekotine sa ovog menija, a one se dobijaju isključivo od dejstva plamena.

Možda se pitate šta se, zapravo, događa sa živim mesom u ognju? Čelije se sastoje uglavnom od tečnosti koje mogu da ključaju i izazivaju pucanje ćelijskih membrana. To ne valja. Prema drugom scenariju, ćelijske belančevine se kuvaju, baš kao i jaje na tiganju, i pretvaraju se iz tečnosti male gustine u nešto gnjecavo i belo. Ako se ovo dogodi, svi metabolički procesi ćelije prestaju. Stoga, čak i ako toplota nije bila dovoljna da ubije ćelije delujući spolja, gubitak sposobnosti prenosa kiseonika garantuje da će tkivo ubrzo odumreti. Odbrana je više spora kapitulacija nego trenutno žrtvovanje.

Posle bakine smrti, preselio sam se kod Debi i Dvejna Majkla Grejsa – tetke i teče, šljama u srcu i duši, kojima sam bio smetnja od trenutka kada sam stigao. Ipak, neobično su mnogo voleli novac poslat za dečji dodatak. To je učinilo život mnogo lagodnijim.

U doba koje sam proveo sa negracioznim Grejsovima, seljakao sam se od jednog kampa s prikolicama do drugog, sve dok nisu našli mesto gde se žurka do zore pretvorila u trogodišnji festival metamfetamina. Bili su prilično ispred svog vremena: kristalni met u ono vreme nije bio ni blizu tako popularan kao što je danas. U nedostatku šiše iz koje bi se pušilo, koristili su probušenu sijalicu, pa su sijalice nestajale u toj meri da smo živeli u totalnom mraku. Ipak, izgleda da droge nikad nije ponestajalo. Grejsovi bi, uz blistavi osmeh, poput sjajnih dirki na klaviru, dali i poslednju paru dileru.

Jedan od komšija trampio je usluge svoje kćerke, nekoliko godina mlađe od mene, za odgovarajuću količinu droge. Ako možda ne znate, ulična vrednost osmogodišnjeg deteta je 35 dolara, ili je barem bila kada sam ja bio klinac. Kada bi joj se majka odvalila i zakovrnula, devojčica bi dolazila u moj sobičak i uplašeno plakala, iščekujući puštanje u promet koje sledi. Poslednje što sam čuo, majka joj se očistila, nije više zavisnik i okrenula se bogu. Poslednje što sam čuo, devojčica (sada već odrasla osoba) trudna je i zavisnik od heroina.

Najveći deo mog detinjstva nije bio prijatan, ali ipak, nikad me niko nije podvodio da bi moji staratelji mogli da se urade. Ipak, čovek bi trebalo da ima i lepše stvari da ispriča o svojoj mladosti.

Jedini način da ne propadnem u ovako usranom svetu bio je da maštam o boljem, pa sam čitao sve što mi je padalo pod ruku. Kao rani pubertelija, provodio sam toliko vremena u biblioteci da su mi bibliotekari donosili sendviče. Imam tako drage uspomene na te žene koje bi mi preporučivale knjige, pa posle satima pričale sa mnom o tome šta sam saznao iz njih.

Mnogo pre nego što ću otkriti želju za drogom, koja će me držati tokom zrelog doba, moja prva osobina već je bila označena kao zavisnost. Prva i poslednja navučenost oduvek mi je bila opsednutost učenjem svega što je moglo da pothranjuje radoznalost.

Iako nikada nisam bio mnogo za školu, to nije zato što sam mislio da je školstvo manje vredna delatnost. Štaviše, moj problem bio je u tome što se škola uvek nepotrebno mešala sa mnogo privlačnijim stvarima. Na predavanjima su se prenosila praktična iskustva, ali, pošto sam brzo ulazio u samu suštinu stvari, nisu mogla da mi zadrže pažnju. Oduvek sam više otkidao na ezoteriju koja bi izbijala iz neke fusnote ili na primedbu zapisanu na marginama stranice knjige. Na primer: ako je profesor geometrije pomenuo nešto u vezi s Galilejom, o fizičkoj strukturi pakla, nikako nisam mogao da se ponovo usredsredim na njegovu dalju priču o stranicama paralelograma. Tada bih pobegao sa tri časa, otišao u biblioteku, pa pročitao sve što se moglo naći o Galileju, a kada bih se vratio u školu, pao bih na sledećem pismenom iz matiša, jer nije bilo nijedno pitanje u vezi sa inkvizicijom.

Ostala mi je strast prema samoobrazovanju, što se može videti iz opisa koji sam dao o protokolu kod opekotina. Ta tema je toliko lične prirode da nije moglo da mi se desi da ne naučim sve moguće o njoj. Tu nije

kraj: istraživanje o manastiru Engeltal, što će se tek videti, takođe mi je oduzelo sate i sate vremena.

Dok je istina da sam izvan biblioteke živeo poročnim životom, unutar nje uvek sam se posvećivao nauci koliko i svetac Bibliji.

Opekotine su, kako sam doznao, takođe rangirane prema tome koliko je slojeva kože oštećeno. Površinske opekotine (prvi stepen) zahvataju epiderm, površinski sloj. Opekotine delimičnog oštećenja (drugi stepen) obuhvataju epiderm i drugi sloj, derm. Opekotine dubokog oštećenja već su ozbiljne opekotine drugog stepena. A onda, slede opekotine potpunog oštećenja (treći stepen), koje zahvataju sve slojeve kože i ostavljaju doživotni ožiljak.

Ozbiljni slučajevi, kao što je moj, obično predstavljaju kombinaciju stepena oštećenja kože, jer niko se ne okreće na raznju da bi se pekao. Recimo, desna ruka mi je ostala skroz čitava. Pretrpela je samo površinska oštećenja, pa je bio dovoljno samo neki losion u smislu nege.

Delimična oštećenja bila su mi locirana prvenstveno na potkoljenicama i na zadnjici. Koža se ukovrdžala kao stranica nekog spaljenog rukopisa i trebalo joj je nekoliko meseci da se zaleči. Ni danas ne izgleda savršeno, al', nek ide, ne fali ništa. Još mogu da osetim dupe dok sedam.

Potpuna oštećenja kože su kao kad vam čale zaboravi šniclu na roštilju kad se ucirka. Ove opekotine razaraju: tkivo se nikada neće oporaviti. Ožiljak je beo, crn ili crven; izuzetno suva rana, zauvek ostaje bez malja, jer je koren dlake spržen. Zvuči prilično čudno, samo opekotine trećeg stepena su, u neku ruku, bolje od onih drugog stepena – ne bole uopšte, jer su se nervni završeci istopili.

Opekotine po šakama, glavi, vratu, grudima, ušima, licu, stopalima i u predelu oko međunožja zahtevaju posebnu pažnju. Ove oblasti su u najvišem rangu pravila devetke; centimetar izgorele glave je kao fleš rojal u odnosu na centimetar izgorelih leđa. Za moju nevolju, baš u ovim oblastima opekotine potpunog oštećenja kože bile su mi najnagomilnije, tako da sam troga po tom pitanju.

Neke debate u medicinskim krugovima raspravljaju o tome da li postoje, u stvari, i opekotine četvrtog stepena, ali oni su samo gomila zdravih doktora koji samo sede u sali za konferencije i raspravljaju oko

semantike. Opekotine četvrtog stepena, ukoliko usvojite tu nomenklaturu, prave tunel sve do tetiva i kostiju. I ovo sam imao; ako i nije bilo dovoljno to što mi je pod od kola odsekao prste na levoj nozi, ove, takozvane opekotine četvrtog stepena oduzele su mi tri prsta na desnoj nozi, pa onda i palac sa pola šake leve ruke. I, avaj, još jedan deo tela.

Setićete se da sam prosuo burbon na pantalone nekoliko trenutaka pre nesreće, a izbor tog trenutka nije mogao da bude gori. U suštini, krilo mi je bilo natopljeno katalizatorom koji je prouzrokovao da ta oblast gori sa pojačanim intenzitetom. Penis je poslužio kao sveća zabodena u telo i shodno tome je izgoreo, i tako me ostavio sa izgorelim fitiljem na mestu gde je nekad bila ruda. Bez nade za spas, uklonjen je ubrzo nakon mog pristanka u operaciji koja se zove penektomija.

Kada sam pitao šta je urađeno sa ostacima moje muškosti, sestra mi je rekla da su izneti kao medicinski otpad. Ne bi li me malo odobrovoljila, počela je da mi objašnjava kako su doktori ostavili mošnice. Suviše, neko bi rekao, da ostane sve i svja.

Grejsovi su umrli u eksploziji dok su pravili met, devet godina nakon mog prelaska u njihovu prikolicu. Nije za čuđenje: ima li išta gore od toga da narkos kuva sebi drogu u skućenom prostoru, na sastojcima poput petroleja, razređivača i špiritusa?

Nisam bio naročito potresen. Na dan njihove sahrane, otišao sam da porazgovaram s bibliotekarkama o biografiji Galilea Galileija, koju sam tada čitao, jer, u stvari, profesor geometrije *jeste* podigao moje interesovanje za ovog naučnika.

Dok će svaki đak znati da vam ispriča o Galilejevom progonu koji je sprovodila inkvizicija, istina o njegovom životu bila je mnogo komplikovanija. On nikada nije nameravao da bude „loš“ katolik, pa kada su mu zabranili da podučava o heliocentričnom sistemu, Galilej se povinovao toj zabrani više godina. Njegova kći, Virdžinija, zamonašila se pod divnim imenom Marija Selesta, a druga kći, Livija, sledivši njen primer, na monašenju je dobila podjednako nebesko ime Arhangelija. Nešto vrlo poetično uklapa se u sve ovo, jer, iako se njegovo ime danas koristi kao standard koji označava nauku koja je u suprotnosti s religijom,

Galilejev život je bio *kako* religiozan, *tako* i naučnički. Poznato je da, kada je Tomazo Kačini, mladi dominikanski sveštenik, prvi javno opovrgao Galilejevu podršku Kopernikovoj teoriji, završio je propoved stihom iz Dela apostolskih: *Ej, bre, Galilejci, šta tu buljite u nebo?* Ono što Kačini nije pretpostavljao jeste da, ukoliko je Galilej ipak buljio u nebo, činio je to da bi se molio pre nego da bi pratio astronomska kretanja.

Sa dvadeset četiri godine, Galilej se prijavio za mesto profesora na univerzitetu, tako što je održao dva predavanja o Danteovom *Paklu*. Mnogi savremeni naučnici smatrali bi ovakvo predavanje izuzetno neobičnim, ali u Galilejevo vreme, proučavanje Danteove kosmografije bila je glavna tema. (Ne slučajno, predavanja su održana na akademiji u Firenci, pesnikovom rodnom gradu). Predavanja su doživela veliki uspeh, pa su pomogla Galileju da dobije mesto profesora matematike na Univerzitetu u Pizi.

Ne mnogo kasnije, Galilej je shvatio da je mišljenje koje je iznio na predavanjima bilo netačno, tj. argument da je kupast oblik strukture pakla bio zavisno promenljiv, što će reći da može da povećava svoje dimenzije bez gubitka celokupnosti ili čvrstoće – neistinit iskaz. Ukoliko bi pakao bio u zemlji, u stvari, veličina te rupe prouzrokovala bi rušenje krova (zemljine kore), jedino ako zidovi pakla ne bi bili deblji nego što se u početku tvrdilo. Zato je Galilej počeo da radi na prirodi zakona kretanja, i pod starost je štampao svoja otkrića u *Dijalozima o dve nove nauke*, u knjizi čiji su principi potpomogli ustanovljenje moderne fizike – nauke koja jednim svojim delom postoji, jer je Galilej shvatio svoju grešku u primenjivanju prirodnih zakona na natprirodna mesta.

Samo, ako je pakao mesto koje zaista postoji, onda postoji i pretpostavka da su Debi i Dvejn Majkl Grejs sada tamo.

Ležao sam u nesvesti gotovo sedam nedelja, spakovan u torbu od mrtvačke kože. Na početku, moja koma bila je uzrokovana njenim neprihvatanjem, ali lekari su odlučili da ostanem u njoj, medicinski ukočen, dok isceljenje ne počne.

Nisam morao da se svesno borim sa propašću sistema krvotoka, niti da razmišljam o oštećenju bubrega. Nisam bio svestan ni umrtvljenosti sopstvene utrobe. Ni čireva koji su me terali da povraćam krv, ni toga da su sestre morale da skaču da bi se uverile da se nisam ugušio kad se to

dogodi – nisam imao pojma. Ni infekcija koje su mogle da dođu posle svake hitne intervencije, ni kalemljenja kože, nisam morao da brinem. Nisam bio obavešten o tome ni da mi je koren kose pretvoren u pepeo, niti o tome da su znojne žlezde uništene. Nisam imao svest ni kada su mi punktirali vodu iz pluća – postupak koji se, usput, zove i „plućni toalet“.

Pored amputacija, desna noga mi je pretrpela ozbiljan prelom. Pošto bih se stabilizovao, operisali bi mi slomljenu butnu kost i smrskano koleno. Glasne žice su oštećene od udisanja dima, pa je izvedena traheotomija da bi grkljan počeo da funkcioniše bez iritacije cevčice koja ga je pritiskala. Održati me u životu imalo je preimućstvo nad lepim glasom ili šantavim hodom.

Atrofija mišića neizbežna je tokom kome. Nedostatak kretanja i činjenica da mi je koža istrebljena, u najvećoj meri su razlozi što mi je telo jelo samo sebe. Bez napora je gutalo proteine, trošilo ogromne količine energije, pokušavalo samo da održi ravnomernu temperaturu. Rashladni uređaj nije bio dovoljan, pa je telo obustavilo isporuku krvi u ekstremitete. Telo se stara o svom centralnom delu, do đavola sa okolinom. Bukvalno sam sâm sebi parazit. Ne proizvodim više mokraću i postao sam toksičan. Kad mi se telo grči, srce se širi: ne zbog ljubavi, nego zbog stresa.

Prekrili su me larvama; tretman se često primenjivao u prošlosti, ali nedavno se vratio u modu. Bube jedu nekrozno meso, postaju debele od moje truleži, i ostavljaju zdravo meso netaknuto. Lekari su mi zašili kapke da bi zaštitili oči, i samo je trebalo da ih neko pokrije zlatnicima. Onda bih bio kompletan.

Imam jednu lepu uspomenu iz vremena provedenog s Grejsovima: lepu, ali ipak obeleženu najčudnijim mogućim događajem.

Jednog vrelog dana, usred avgusta, održavala se avionska parada na obližnjoj pisti. Avioni mi nisu bili naročito interesantni, ali, zato, padobranici, s padobranima otvorenim prema nebesima, sa obojenim dimom iza njih, predivno! Padanje sa neba na zemlju, uz samo olovni teg boga Hefesta koji otežava naklobučenoj svili da zaleprša, izgledalo je kao čudo. Padobranici su se navodili svojim čarobnim štapićima, kružeći nad belom metom išaranom po zemlji, tu i tamo pogađajući sami centar. Bila je to najčudesnija stvar koju sam ikada video.